

GUIA DOCENT
LITERATURA HISPANOAMERICANA I

Coordinació: ROMERO MORALES, YASMINA DEL ROCÍO

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	LITERATURA HISPANOAMERICANA I			
Codi	101053			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Llengües Aplicades i Traducció i Grau en Filologia Hispànica	3	TRONCAL/BÀSICA	Presencial
	Grau en Filologia Hispànica	1	TRONCAL/BÀSICA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	3		3
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	ROMERO MORALES, YASMINA DEL ROCÍO			
Departament/s	FILOLOGIA I COMUNICACIÓ			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Classes presencials: 60h Treball autònom: 90h			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Castellà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
ROMERO MORALES, YASMINA DEL ROCÍO	yasmina.romero@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura explora el desenvolupament de la literatura hispanoamericana des de les cultures precolombines fins a mitjans del segle XIX, prenent en consideració tant les perioditzacions i moviments literaris en què s'insereixen els seus autors/es i textos com les dinàmiques socials, polítiques i culturals que intervenen en la producció.

Les lectures i les anàlisis proposades s'organitzen en funció dels diferents debats i etapes a partir dels quals la crítica literària hispanoamericana ha estudiat les obres, els autors/es i els moviments literaris que han donat forma al que s'ha anomenat literatura hispanoamericana. En aquest sentit, es busca que l'alumnat, d'una banda, distingeixi les especificitats de la literatura i la cultura hispanoamericana i, de l'altra, sigui capaç d'analitzar els textos proposats tenint en compte tant el marc històric i social de la producció com les eines pròpies de la crítica literària hispanoamericana.

Prerequisits	L'alumnat internacional matriculat a través de programes de mobilitat o d'intercanvi (per exemple, <i>Erasmus +</i>) han de tenir present que aquesta assignatura exigeix un coneixement oral i escrit de la llengua espanyola corresponent a un nivell superior (B2/C2 del Common European Framework of Reference for Languages)
---------------------	--

Objectius acadèmics de l'assignatura

O.1.- Apropar l'alumnat a models de periodització de la història de la literatura hispanoamericana, des de les cultures precolombines fins a mitjan segle XIX.

O.2.- Aprofundir en l'aprenentatge i la reflexió de textos literaris hispanoamericans, mitjançant comentaris de textos que considerin les especificitats del marc històric i social de la seva producció.

O.3.- Aprendre a treballar amb textos de crítica literària i cultural vinculats als estudis hispanoamericans.

O.4.- Desenvolupar un pensament crític i reflexiu sobre la literatura hispanoamericana i en relació amb problemes culturals i de crítica literària hispanoamericana.

O.5.- Aprendre l'ús de recursos, fonts i tècniques necessàries per a l'aprenentatge, investigació i reflexió de la literatura hispanoamericana.

Competències

Competències bàsiques

CB3 Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per a emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'indole social, científica o ètica.

Competències generals

CG1 Demostrar capacitat d'anàlisi i de síntesi.

CG2 Analitzar i avaluar un tema o matèria, aplicant un raonament crític i objectiu.

Competències específiques

CE17 Conèixer els fonaments teòrics de la literatura, dels moviments de la història literària i dels corrents de la crítica literària.

CE18 Saber interpretar i jutjar els textos literaris des d'una perspectiva crítica.

CE19 Saber identificar les relacions entre els esdeveniments històrics i socials i la producció literària, al llarg dels diversos períodes històrics i marcs culturals, especialment al món hispànic.

Competències transversals

CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Introducció a la literatura hispanoamericana: literatura hispanoamericana, llatinoamericana, americana o iberoamericana? Límits geogràfics i lingüístics.
2. Amèrica ja estava allà: americanisme, alteritat i invenció. Teories postcoloniales vs. decoloniales.
3. Literatures prehistòriques: les cultures maies, inques i asteques. El *Popol Vuh*. Literatura indígena vs. literatura indigenista.
4. Literatura colonial (I). Les cròniques d'Índies a l'origen de la tradició literària hispanoamericana. Fra Bartomeu de les Cases i l'Inca Garcilaso de la Vega.
5. Literatura colonial (II). La poesia èpica renaixentista. La poesia lírica barroca: Juana Inés de la Cruz. Altres dones amb talent del període colonial.
6. La literatura hispanoamericana després de les guerres d'independència. Conseqüències, dictadures, escriptors i política. Moviments i gèneres literaris: Romanticisme i realisme. La poesia romàntica: el *Martín Fierro* de José Hernández. La novel·la, tipus. *El Periquillo Sarmiento* (1816) de José Joaquín Fernández de Lizardi. *El Facundo* (1845) de Domingo Faustino Sarmiento. *El matadero* (1871) d'Esteban Echeverría. Eduarda Mansilla, la primera escriptora argentina.

Eixos metodològics de l'assignatura

L'assignatura es portarà a terme en dues sessions setmanals presencials. Cada sessió consistirà en, per una banda, lliçons de caràcter expositiu dictades per la professora, amb suport audiovisual i informàtic i que tenen com a objectiu principal que l'alumnat aconsegueixi ser capaç d'analitzar de manera crítica i contextualitzada textos literaris de les èpoques estudiades, així com identificar les tendències de cada moviment i la seva implicació amb altres factors de tipus socio-cultural (36 hores). D'altra banda, les sessions es complementaran amb la participació activa del grup classe, mitjançant pràctiques presencials (20 hores) y no presencials (35 hores), debats i reflexions al voltant de les lectures i els autors/es treballats/des. Es comptarà amb les tutories individuals de caràcter presencial (2 hores) i les de caràcter no presencial (5 hores), així com la preparació i realització de diferents proves sobre els continguts i competències de l'assignatura (4 hores presencials, 40 no presencials).

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Veure programa de l'assignatura.

Sistema d'avaluació

L'alumnat matriculat en aquesta assignatura haurà d'aconseguir, almenys, una qualificació final d'un **5** per superar-la. Així mateix, amb l'objectiu de valorar la correcta adquisició tant de coneixements com de competències, s'utilitzaran diferents estratègies avaluatives amb la ponderació següent:

AVALUACIÓ CONTÍNUA

- Bloc I - Realització i entrega de les pràctiques programades d'aula (presencials i al campus virtual). **25%**
- Bloc II - Projecte escrit (format .doc) i audiovisual (format .ppt) sobre un tema consensuat amb la professora. La seva extensió i altres aspectes necessaris per a la realització seran indicats el primer dia de classe. S'haurà de lliurar el dia de l'exposició com a data límit. **25%**
- Bloc III - Exposició oral del projecte escrit a classe. **25%**
- Bloc IV - Examen teórico-pràctic final dels continguts. **25%**

AVALUACIÓ ALTERNATIVA

L'estudiant o l'estudianta que es vulgui acollir a l'avaluació alternativa haurà de presentar un contracte de treball o justificar, mitjançant un escrit dirigit a la degana, les raons que li impossibiliten fer l'avaluació continua en un termini de cinc (5) dies des del començament del quadrimestre. Per més informació, envieu un correu electrònic a lletres.secretariacentre@udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria Acadèmica de la Facultat de Lletres. L'avaluació alternativa consistirà en l'examen teórico-pràctic final dels continguts amb una ponderació del **100%**.

OBSERVACIONS

- Les faltes d'ortografia descomptaran a totes les pràctiques, treballs i exàmens a raó de **1** punt per falta. Els errors morfosintàctics i lèxics també repercutiran en la qualificació. La no utilització d'un llenguatge inclusiu en les proves, ja siguin orals o escrites, en descomptarà **1** punt de la qualificació final.
- No es tolerarà en cap cas el plagi o còpia i la seva conseqüència directa serà l'aplicació del que estableix la Normativa d'Avaluació i Qualificació de la Docència dels Graus i Màsters de la UdL. Es considera plagi la reproducció de paràgrafs a partir de textos d'autoria diferent de la de l'alumne/a (internet, llibres, articles...), quan no se'n citi la font original de la que provenen.

Bibliografia i recursos d'informació

Lectures obligatòries:

- Selecció de textos aportats pel professorat de l'assignatura.

Bibliografia bàsica complementària:

Adorno, Rolena y Roberto González Echevarría (2017). *Breve historia de la literatura latinoamericana colonial y moderna*. Madrid: Editorial Verbum.

— (1988). "El sujeto colonial y la construcción cultural de la alteridad". *Revista de Crítica Literaria Latinoamericana*, 14 (28): 55-68.

- Anderson, Benedict (2006). *Comunidades imaginadas. Reflexiones sobre el origen y la difusión del nacionalismo*. México: FCE.
- Barrera, Trinidad (coord.) (2008). *Historia de la literatura hispanoamericana*. 3 vols. Madrid: Cátedra.
- Becco, Horacio (1992). *Historia real y fantástica del nuevo mundo*. Caracas: Biblioteca Ayacucho.
- Castro-Klaren, Sara (ed.) (2008). *A Companion to Latin American Literature and Culture*. Malden, MA: Blackwell Publishing.
- Franco, Jean (1987). *Historia de la literatura hispanoamericana a partir de la independencia*. Barcelona: Ariel.
- Gómez, Darío (2017). "Literaturas precolombinas: entre lo ancestral y lo colonial". *Co-herencia: revista de humanidades*, 14 (27): 41-64.
- González-Echeverría, Roberto y Enrique Pupo-Walker (ed.) (2006). *Historia de la literatura hispanoamericana*, vol. 1 y 2. Madrid: Gredos.
- González-Echeverría, Roberto (2011). *Mito y archivo*. México: Fondo de Cultura Económica.
- González Stephan, Beatriz et al. (comp.) (1995). *Esplendores y miserias del siglo XIX. Cultura y sociedad en América Latina*. Caracas: Monte Ávila Editores.
- Íñigo Madrigal, Luis (coord.) (1993). *Historia de la literatura hispanoamericana*. Tomo I y II. Madrid: Cátedra.
- Ludmer, Josefina (1985). "Las tretas del débil". *La sartén por el mango*. Patricia Elena González y Elena Ortega (eds.). Puerto Rico: Ediciones Huracán.
- Mattalia, Sonia (2003). *Máscaras suele vestir. Pasión y revuelta: escrituras de mujeres en América Latina*. Madrid: Iberoamericana-Vervuert.
- Moraña, Mabel (1998). *Viaje al silencio: exploraciones del discurso barroco*. México, Universidad Nacional Autónoma de México.
- Osorio T., Nelson (2000). *Las letras hispanoamericanas en el siglo XIX*. Cuadernos de América sin nombre, 1. Alicante y Santiago de Chile: Universidad de Alicante / Universidad de Santiago de Chile.
- Oviedo, José Miguel (1995). *Historia de la literatura hispanoamericana*. Tomo I y II. Madrid: Alianza.
- Picón Salas, Mariano (1944). *De la Conquista a la Independencia; tres siglos de historia cultural latinoamericana*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Pizarro, Ana (coord.) (1985). *La literatura latinoamericana como proceso*. Buenos Aires: Centro Editor de América Latina.
- Pratt, Mary Louise (1997). *Ojos imperiales*. Buenos Aires: Universidad Nacional de Quilmes.
- Rama, Ángel (1982). *Transculturación narrativa en América Latina*, México: Siglo XXI.
- (1984): *La ciudad letrada*, Hanover: Ediciones del Norte.
- Sommer, Doris (2004). *Ficciones fundacionales. Las novelas nacionales de América Latina*. Colombia: Fondo de Cultura Económica.
- Szurmuk, Mónica y Robert Mckee Irwin (coords.) (2009). *Diccionario de estudios culturales latinoamericanos*. México: Siglo XXI editores.
- Todorov, Tzvetan (1987). *La conquista de América: el problema del otro*. Madrid: Siglo XXI editores.
- William Foster, David y Daniel Altamiranda (eds.) (1997). *From Romanticism to Modernismo in Latin America*, vol. 3. Nueva York y Londres: Garland Publishing, Inc.